

ครูคือผู้สร้างโลก

วิศิษฐ์ อิ่มทรวง

ព្រះវិទ្យាស្ថានប្រាសាទសិរីសោភ័ណ

សាលាបណ្ឌិតសិវិស័ត (សាលាប្រាសាទសិរីសោភ័ណ)

សិវិស័ត រៀន រាល់ ថ្ងៃ រាល់ ឆ្នាំ

វិទ្យាស្ថាន ប្រាសាទសិរីសោភ័ណ

ครูคือผู้สร้างโลก

โดย รัญจวน อินทรกำแหง

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ : ๙๗๔-๓๗๔-๑๐๙-๗

พิมพ์ครั้งที่ ๕ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๖ : เมษายน ๒๕๕๘ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม

ผู้ประสงค์จะขอรับหนังสือหรือจะจัดพิมพ์เป็นธรรมทาน

กรุณาติดต่อ

email : info@runjuan.com

<http://www.runjuan.com>

หรือ โทรสาร ๐๒-๘๖๓-๙๘๗๑

ครูคือผู้สร้างโลก

อุบาสิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง

คำปรารภ

ธรรมะคือชีวิต นี่คือความรู้สึกที่ประจักษ์ชัด
อยู่ในใจ เพราะในชีวิตที่ผ่านมาได้เคยเผชิญกับความ
สหัสสากรรจ์ของชีวิตที่ปราศจากธรรมะมาแล้วไม่น้อยกว่า
ครึ่งชีวิต

เมื่อได้ประจักษ์ในความสงบว่างของชีวิตที่
กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมะ จึงบังเกิดความ
ปรารถนาอย่างจริงใจที่จะแบ่งปันธรรมะที่ได้สัมผัส
และเรียนรู้แล้วนั้นแด่เพื่อนมนุษย์ทั้งใกล้และไกลอย่าง
ถ้วนหน้า เพื่อความมีชีวิตที่ร่มเย็นเป็นสุขเสมอกัน

ธรรมะมิได้อยู่ไกลเกินเอื้อม ธรรมะมิได้อยู่ที่วัด ธรรมะ
มิได้อยู่ในหนังสือตำรา ธรรมะมิได้อยู่กับครูบาอาจารย์
แท้จริงแล้วธรรมะอยู่รอบตัวมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ
อยู่ในตัวมนุษย์นั่นเอง เพียงแต่ขอให้สละเวลาสักวันละนิด
ลองซุกคู้เข้าไปในส่วนลึกของใจ ลองติดตามความคิด
ความรู้สึกที่ปรากฏวนเวียนอยู่ในจิต

ลองทบทวนชีวิตที่ผ่านมา ก็จะสามารถสัมผัสกับ
สิ่งที่เรียกว่า “ธรรมะ” ได้อย่างไม่ยากเลย

เมื่อใดที่บังเกิดความรู้สึกมี “ธรรมะ” เป็นเพื่อน
มี “ธรรมะ” เป็นชีวิต เมื่อนั้นความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง
อาจหาญ เป็นสุขสงบย่อมบังเกิดขึ้นอย่างเป็นประจักษ์
พยานในตนเอง

นี่เป็นเสมือนรางวัลอันยิ่งใหญ่แก่ชีวิตที่ได้เกิดมา
เป็นมนุษย์ เป็นรางวัลที่มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ์ได้รับอย่าง
เท่าเทียมกัน

ขอให้รางวัลอันน่าพึงปรารถนานี้ จงได้บังเกิดมี
แต่ทุกท่าน

ด้วยความปรารถนาดี

วิจิตร อิศรางกูร

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๗

ครูบาอาจารย์เป็นคนสร้างโลก เป็นพระเจ้าที่สร้างโลก

สร้างให้เลวก็ได้ สร้างให้ดีก็ได้

สร้างพอดดีพอร้ายก็ได้

มันอยู่ที่ว่า ครูนั้นจะเป็นอย่างไร

เราหวังว่าครูที่สมบูรณ์แบบ

จะช่วยเป็นผู้สร้างโลกที่หน้าอยู่ หน้าพอใจ

พุทธทาสภิกขุ

ครูคือผู้สร้างโลก

หัวข้อที่จะบรรยายในวันนี้คือ ครูคือผู้สร้างโลก

ก่อนอื่นขอตั้งคำถามว่า **ครูคือใคร?** ถ้าดิฉันส่งกระดาษให้คนละแผ่น เชื่อว่าคงจะได้รับคำตอบต่าง ๆ กัน

บางท่านอาจจะตอบว่า “ครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่น” ถ้าครูคือผู้ถ่ายทอดความรู้ ครูก็คงไม่ต่างไปจากเทพหรือวิดีโอที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ มันช่างดูไม่มีชีวิตจิตใจเอาเสียเลย

บรรยายในโครงการอบรม คุณธรรม จริยธรรม และอุดมการณ์ในการทำงานของบุคลากร สปจ.ตรัง, สปจ.ระนอง ณ สวนโมกขพลาราม ๖ เมษายน ๒๕๓๕

อีกท่านหนึ่ง อาจ จะตอบว่า “ครูคือคนสอนหนังสือ” ฟังแล้วรู้สึกอย่างไรในหัวใจ ตอนที่เรตัดตัดสินใจเข้ามาเรียน วิชาครูในวิทยาลัยครูหรือมหาวิทยาลัยนั้น เราคงไม่ได้ตั้งใจ จะมาเป็นเพียงแค่คนสอนหนังสือ พุดตรงๆ มันต่ำต้อยเกินไป เพราะเกือบจะบอกได้ว่า ใครๆ ก็เป็นได้ คนที่อ่านหนังสือออก ก็สอนหนังสือได้ คือสอนให้เพียงอ่านออก ท่านผู้เป็น ครูอาจารย์ก็ย่อมทราบว่ “อ่านออก” กับ “อ่านเป็น” ไม่เหมือนกัน

อ่านออก คืออ่านตามสระพยัญชนะ อ่านไปเหมือนนก เหมือนกา แต่**อ่านเป็น** จะอ่านถึงสิ่งที่ผู้เขียนซ่อนเอาไว้ใน ระหว่าง บรรทัด ซึ่ง มิได้ปรากฏออกมาเป็นตัวหนังสือ ความหมายอันสำคัญของเรื่องราวที่อ่านอยู่ตรงนั้น คนอ่านเป็น อ่านได้ทะลุปรุโปร่ง พออ่านจบ ก็จะได้อะไรที่มันติดใจให้ นำมาคิด วิเคราะห์ หรือวิจารณ์ เปรียบเทียบ หรือหยิบเอามา จดจำไว้เป็นสิ่งที่ประทับใจ ไม่ใช่อ่านจบ ๕๐๐ หน้าแล้ว ไม่ได้อะไร มีแต่ความว่างเปล่าที่ไม่มีสาระแก่นสาร

ครูจึงมิได้เป็นเพียงแค่คนสอนหนังสือ แต่ครูเป็น มากกว่านั้น

ความหมายของคำว่า “ครู”

ครูคือ ผู้เป็นที่พึ่ง ในตำบลหมู่บ้านในชนบท เมื่อชาวบ้านมีปัญหาอะไร ก็มักจะไปหาครู ไปถาม ไปขอให้ช่วยตัดสินใจอะไรผิดอะไรถูก เพราะเขามีความมั่นใจว่า ครูเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ พร้อมด้วยความเมตตากรุณา ยินดีที่จะช่วยเหลือแนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นที่พึ่งซึ่งจะให้คำปรึกษาหารือแก่เขาได้ นี่เป็นเกียรติของครูที่ควรแก่การภาคภูมิใจ

ครูคือ ผู้เปิด ประตู คอก เจ้าประคุณท่านอาจารย์สวนโมกข์ท่านใช้คำพูดว่า ครูเป็นผู้เปิดประตูคอกที่ขังสัตว์ไว้ในความมืด ให้ได้ออกไปสู่แสงสว่าง หรือเป็นผู้เปิดประตูคอกแห่งวิชา ให้สัตว์ออกมาเสียจากความโง่เขลา

ครูคือผู้ฝึก นอกจากนั้นท่านยังเห็นว่า ครูคือผู้ฝึก เป็นดังสารถิผู้ฝึกสัตว์ให้เชื่อง เหมือนอย่างนายสารถิผู้ขับรถม้าหรือเกวียน ครูจึงต้องเป็นผู้มีความเมตตาปราณี ไม่ใช่อำนาจดั่งต้นเอาแต่ใจของตัว เพราะการฝึกโดยการฟาดฟันลงไปด้วยแส ด้วยไม้ ด้วยตะขอสับนั้น ก็แน่นอนที่สุดว่าย่อมจะไม่ได้รับความรัก ความจงรักภักดีจากสัตว์ที่ตนฝึก มั่นยอมให้ก็เพราะกลัว สบโอกาสเมื่อใดก็ต่อต้าน

ครูคือผู้ให้แสงสว่าง ให้ความรู้แก่ศิษย์อย่างทั่วถึง ทั้งวิชาการทางโลก และวิชาอันเป็นปัญญาด้านใน

ครูจึงต้องศึกษา ฝึกฝน อบรมตนเองให้พร้อมทั้งวิชา และวิชา วิชานั้นเรียนรู้จากตำรา ครูอาจารย์ และประสบการณ์ ได้ แต่วิชาจะเกิดขึ้นได้ ต้องมาจากการศึกษาด้านใน ด้วยการหมั่นมองดู โคร้ครวญ ถึงสิ่งอันเป็นสัจธรรม

กฎธรรมชาติที่มนุษย์ทุกคนควรรู้คือ “ประกอบเหตุ อย่างไร ผลอย่างนั้น” ถ้าเห็นความจริงข้อนี้ เมื่อมีปัญหา เกิดขึ้นก็จะมีปัญญาพิจารณา รู้ว่าควรแก้ไขอย่างไรจึงจะเป็น การกระทำที่ถูกต้อง และเมื่อได้ประกอบเหตุปัจจัยในส่วน ของเราอย่างเต็มความสามารถแล้วก็สบายใจ ภาคภูมิใจได้ ส่วนผลจะเป็นอย่างไรนั้น ต้องยอมรับว่ายังมีเหตุปัจจัยอื่นๆ เป็นส่วนประกอบอีก

หากสามารถรักษาความเป็นปกติของจิตไว้ได้อย่างนี้ พอมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น ก็จะไม่ไปเที่ยวโทษคนนั้นคนนี้ สิ่งโน้นสิ่งนี้ เกิดสัมมาทิฏฐิเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ครูคือผู้นำทางจิตวิญญาณ ที่จะนำพาศิษย์ไปใน ทิศทางที่ถูกต้อง ด้วยการพัฒนาจิตให้เกิดสัมมาทิฏฐิ

มีความคิดความเห็นที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การคิด พุด
และทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ดิฉันประทับใจในคำพูดของท่านอาจารย์สวนโมกข์
ท่านกล่าวว่า คนมีบุญคือคนที่เกิดในตระกูลที่มีสัมมาทิฐิ
ในสายตาของคนทั่วไป คนมีบุญคือคนมีหน้ามีตา มีทรัพย์
สมบัติ ชื่อเสียง เกียรติยศ พร้อมมูลในเรื่องของวัตถุ แต่
สิ่งเหล่านี้คงทนถาวรอยู่ได้ตลอดไปไหม? เราก็คงเคยเห็น
หลายครอบครัว หลายตระกูล ที่ดูเหมือนว่าทรัพย์สินที่มี
กินใช้ไปเป็นร้อยปีก็ไม่หมด แต่แล้วก็ต้องสูญสิ้น ล้มละลายไป
นั้นเพราะเหตุใด? ก็เพราะไม่รู้จักใช้ ไม่รู้จักรักษา ไม่รู้จัก
กำจัดสิ่งที่จะมาบ่อนทำลาย แต่ครอบครัวที่มีสัมมาทิฐินั้น
แม้บ้านช่องอาจจะไม่โอโง่งใหญ่โต พ่อแม่ไม่ได้มีอำนาจวาสนา
อะไรมากมาย แต่เป็นผู้ประพฤติตนอยู่ในหนทางที่ถูกต้อง
เลี้ยงดูครอบครัว ให้ลูกได้มีการศึกษาเล่าเรียนตามควรแก่
ฐานะ อบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดีครอบครัวก็อยู่เป็นสุข

ฉะนั้น ความเป็นครูจึงเป็นของหนัก ครูที่แท้จริงจึงเป็น
ผู้ควรแก่การเคารพสักการะ ควรแก่การบูชา เป็นปูชนียบุคคล
ผู้เป็นที่พึ่งและผู้นำทางจิตวิญญาณแก่สังคม

คุณสมบัติของผู้เป็นครู

ครุควรมีคุณสมบัติอย่างไร

๑. มีความเมตตากรุณาอย่างแท้จริง คือเมตตา
กรุณาโดยไม่หวังผล ตอบแทน ไม่คิดทวงคืนจากศิษย์
กระทำอย่างไม่ขาดตอนและไม่ลดละ ทำเพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่
ถูกต้องควรทำให้ เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ควรให้ ไม่ว่าจิตใจของครู
ในขณะนั้นจะเป็นอย่างไร บ่อของความเมตตากรุณาในใจ
ของครูยังมั่นคงเต็มเปี่ยม พร้อมทั้งจะแผ่ไหลหลังเจือจาน
ลูกศิษย์ได้เสมอ

๒. มีความเป็น กัลยาณมิตรต่อศิษย์ตลอดชีวิต
กัลยาณมิตร แปลตามตัวก็คือ เพื่อนที่ดี สมเด็จพระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ท่าน รับสั่ง เสมอว่า ผู้ใดมีพระองค์ท่านเป็น
กัลยาณมิตร ผู้นั้นจะมีชีวิตรอด ความรอดนั้นคือรอดจาก
ความทุกข์ รอดจากสิ่งที่เป็นปัญหา

ไม่ว่าศิษย์จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทำงานการมีตำแหน่ง
หน้าที่อย่างไร ครูก็ยังห่วงใยติดตามด้วยความหวังดี ไม่ว่า
ศิษย์จะเป็นคนอย่างไร จะไปประกอบอาชีพใด มีชีวิตหักเห

อย่างไร ถ้าได้ทราบว่าคุณศิษย์ไปตกอยู่ในอันตรายหรือตกอยู่ในความเขลา หรือกำลังคิดจะทำอะไรที่ผิด ครูซึ่งเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จะให้คำแนะนำ ตักเตือน ว่ากล่าว แต่หากลูกศิษย์ไปดี เจริญก้าวหน้า ทำตนเป็นประโยชน์แก่สังคม ครูก็อนุโมทนาชื่นชมยินดี แม้ลูกศิษย์จะไม่ทราบ แต่ครูก็ชื่นใจและมีสิทธิที่จะรู้สึกเช่นนั้นได้

๓. มีความซื่อตรงต่ออุดมคติของความเป็นครู ในฐานะที่เรายังเป็นปุถุชน บางครั้งก็เกิดความหวั่นไหวเพ้อฝัน พล้ำ ศรัทธาที่มีต่ออุดมคติที่ตั้งไว้ก็คลอนแคลนไปบ้าง เพราะเหตุปัจจัยบางอย่างชวนให้ท้อแท้ เหน็ดเหนื่อย สิ้นหวัง หมัดกำลังใจ แต่ครูต้องมีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการมุ่งสร้างสังคม สร้างชาติบ้านเมือง ด้วยการสร้างเด็กให้เป็นพลเมืองดี ผลพลอยได้ก็คือการสร้างโลกให้น่าอยู่ หากครูสิ้นหวังเสีย อาชีพเดียว โลกจะล่มละลาย สภาวะของสังคมที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ก็เพราะความอ่อนแอของครูบางส่วน ที่จิตวิญญูณของความเป็นครูไม่เข้มแข็งพอ

๔. อุดทนและเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว ผู้เป็นครูไม่สามารถปฏิเสธการร่วมรับผิดชอบในความเสื่อมหรือความเจริญของสังคมที่เกี่ยวข้องได้ เราปฏิเสธไม่ได้เลย ว่าสภาวะ

ของสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่ผลผลิตผลของการศึกษา และเราพอใจแล้วหรือยัง แม้จะรู้สึกเหน็ดเหนื่อยและมีภาระ ส่วนตัวมากเพียงใด ครูก็ยังคงต้องเป็นผู้เสียสละเห็นแก่ธรรมะ และความถูกต้องของสังคม

๕. เป็นเสมือนประภาคารหรือดวงประทีปของ ศิษย์ ครูเป็นผู้อบรมพัฒนาจิตของศิษย์ให้มีสติปัญญาอัน ถูกต้องเป็นสัมมาทิฏฐิ ในทางธรรมท่านเปรียบความสำคัญ ของสัมมาทิฏฐิว่า เป็นเสมือนเข็มทิศ แผนที่ รุ่งอรุณ หรือ ดวงประทีปส่องทาง เพราะสติปัญญาที่เป็นสัมมาทิฏฐิจะ ช่วยไม่ให้ชีวิตนั้นหลงทาง จะรู้ว่าอะไรคือความถูกต้อง แม้มี ปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น ก็แก้ไขได้ด้วยสติปัญญา

๖. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครูต้องสามารถกระทำได ้อย่างที่สอนศิษย์ ใครจะทำอย่างไรก็ช่างเขา แต่ผู้เป็นครูจะ ต้องมีจุดยืน ให้เห็นว่านี่คือความถูกต้อง ถ้าลูกศิษย์ไปประสบ ปัญหาชีวิตแล้วกลับมาหาครูเพื่อขอคำปรึกษา ครูต้องยืนอยู่ บนความถูกต้อง ต้องชี้ให้ลูกศิษย์เห็นและกลับไปสู้ใหม่ด้วย ความถูกต้องโดยธรรม นี่คือนิติวิธีที่เราจะยกฐานะของสังคมให้ เป็นโลกของมนุษย์ มิใช่เป็นเพียงโลกของคน

หน้าที่ของครูต่อสังคม

หน้าที่โดยตรงของครูคือการสั่งสอนอบรมให้เด็กมีความรอบรู้ ความรู้ในวิชาการทางโลกนั้นเห็นจะไม่จำเป็นต้องพูดกันในที่นี้ แต่ความรู้ที่จะทำให้เขารู้จักที่จะพัฒนาจิต รักษาจิต สร้างสรรค์จิตให้อยู่ในสภาวะที่ควบคุมได้ เพื่อเวลาที่เขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่แท้จริงไม่ได้เป็นแต่เพียงอายุ ความรู้อย่างนี้เป็นสิ่งที่ครูควรจะได้ศึกษาและนำมาถ่ายทอดแก่เด็ก

เมื่อเรามองไปรอบ ๆ ตัวก็จะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทุกวัน นี้ ส่วนใหญ่เกิดจากคนที่เป็นผู้ใหญ่แต่อายุ จิตใจยังไม่ได้รับการพัฒนา ทำให้จึงไม่ได้รับการพัฒนา ทั้ง ๆ ที่มีวิชาความรู้ จบปริญญาตรี โท เอก กันมาตั้งมากมาย ก็เพราะจิตที่เรียกว่า spiritual growth ยังไม่เกิดขึ้น

spiritual growth คือ การพัฒนาอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดให้เป็นอย่างถูกต้อง พ่อแม่เอาลูกมาฝากครูก็หวังพึ่งตรงนี้ หวังว่าครูจะช่วยอบรมสั่งสอน กล่อมเกล้าให้ลูกของเขา เปลี่ยนจิตที่คิดผิดให้คิดถูก จากจิตเกเรเป็นจิตที่เรียบร้อย

จิตหยาบเป็นจิตประณีต จิตที่เคยกระด้างก็อยากให้เป็นจิตที่อ่อนโยน นี่คือนิสัยที่บรรดาพ่อแม่ ผู้ปกครอง และสังคม หวังว่าจะได้รับจากครู

เมื่อพูดถึงคำว่า “ครู” ก็มีอีกคำหนึ่งแทรกขึ้นมา คือคำว่า “อาจารย์” สังเกตดูโดยทั่วไป ผู้ที่อยู่ในอาชีพนี้มักจะยินดีกับคำว่าอาจารย์มากกว่าคำว่าครู หากถูกเรียกว่าครู แทนที่จะเรียกว่าอาจารย์ ก็จะมีความรู้สึกต่ำต้อยน้อยหน้าขึ้นมาในใจ คำว่าครูจึงกลายเป็นคำเล็กๆ ไปเสียแล้ว เป็นคำที่ไม่มีความหมายยิ่งใหญ่เหมือนคำว่าอาจารย์ จนทำให้ความหมายของความเป็นครูเลอะเลือนไป ผู้ที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูยังไม่เข้มแข็งมั่นคง ก็เกิดอาการตะเกียกตะกาย จะต้องเป็นอาจารย์ให้ได้ แล้วก็รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เปลี่ยนจากครูมาเป็นอาจารย์ ทั้งๆ ที่หน้าที่ในอาชีพนั้นหาได้แตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไปไม่ บ้างก็ไปเข้าใจกันว่าอาจารย์เป็นผู้มีวิทยฐานะสูงกว่า มีลักษณะเป็นนักวิชาการมากกว่า และมีอัตราเงินเดือนสูงกว่า

ดิฉันเป็นครูตั้งแต่อายุ ๑๙ ปี เรียกว่าอายุน้อยมาก ในสมัยนั้น ยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก ยังอยู่ในวัยรุ่นที่ชอบสนุกสนาน ชอบกิน ชอบเที่ยว ชอบเล่น แต่พอเข้ามาเป็นครู

หน้าที่ของความเป็นครู ความรับผิดชอบมันสอดแทรกประทับเข้ามาในหัวใจว่า หน้าที่ของครูจะต้องให้อะไรแก่ลูกศิษย์บ้าง ต้องบังคับใจไม่ให้อะไรทำอย่างที่เคยทำ นี่คือความรู้สึกของครู ที่รู้สึกว่าเราต้องเป็นตัวอย่างแก่เขา เราสอนลูกศิษย์อย่างไร เราจะต้องทำอย่างนั้น จะมาทำอะไรตามใจชอบไม่ได้

ความเป็นครูนั้นดีราคากันไม่ได้ แต่เพราะความนิยมในวัตถุที่วัดความดีไม่ดีกันที่ราคา เราจึงได้ปล่อยให้มันค่อยๆ กัดกินหัวใจของเราไปที่ละน้อยๆ จนค่าของความเป็นครูลดลง ผู้เป็นอาจารย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัย จึงมีความรู้สึกแต่เพียงว่า การเป็นอาจารย์คือการมาให้วิชาความรู้ มาถึงก็บรรยายไป สอนไป หหมดชั่วโมงก็ออกจากห้อง ความสัมพันธ์ ความผูกพันระหว่างลูกศิษย์กับอาจารย์ก็ค่อยๆ จางหายไป และมันก็ทำให้คุณค่าและความหมายสำคัญในชีวิตของครู ลดน้อยถอยลงไปด้วย

ครูแอนนี่

ชาวโลกทั้งหลายคงจำ เฮลเลน เคลเลอร์ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีความเกี่ยวข้องกับคนพิการ เพราะเฮลเลน เคลเลอร์ คือผู้ที่ได้คิดช่วยเหลือสร้างโรงเรียนสอนคนตาบอด และโรงเรียนสอนคนหูหนวก ตัวเขาเองก็มีความพิการเช่นนั้น เมื่อเขามีโอกาสได้เรียนรู้สิ่งที่มีประโยชน์ต่อชีวิต เขาจึงเอื้ออำนวยสิ่งที่เขาได้รับนั้นแก่เพื่อนมนุษย์

การที่เฮลเลน เคลเลอร์ สามารถสร้างประโยชน์ต่อตนเองและเพื่อนมนุษย์ได้ ก็เพราะครูแอนนี่ผู้มีคุณสมบัติของความเป็นครูอย่างแท้จริง เธอได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา เรียกว่าทุ่มเทกันทั้งชีวิตอย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก เพื่อที่จะสร้างสรรค์เด็กผู้หญิงอายุ ๕ ขวบคนหนึ่งที่เต็มไปด้วยพยศร้าย ให้ได้กลับมาเป็นเด็กน้อยที่น่ารัก และเป็นผู้สร้างประโยชน์แก่คนพิการทั้งโลก

เมื่อแรกเกิดเฮลเลนมีร่างกายสมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง ตาก็เห็น หูก็ได้ยิน พูดอ้อๆ แอ้อๆ ได้ แต่หลังจากเป็นไข้ชนิดหนึ่ง เป็นๆ หายๆ จนใครๆ คิดว่าจะตาย แต่เพราะเป็นเด็ก สุขภาพดีจึงรอดมาได้ ผลที่ตามมาคือความความพิการตาบอด

หูหนวก และเป็นใบ้ เด็กซึ่งมีสติปัญญาเฉลียวฉลาดอยู่ในตัว แต่ไม่สามารถติดต่อกับโลกภายนอกได้ ประกอบกับการที่พ่อแม่รักและสงสาร ตามใจมาตลอด เขาจึงกลายเป็นคนอารมณ์ร้าย เอาแต่ใจตัวเอง พร้อมทั้งจะทุบตีทำร้ายทุกคนที่ขัดใจ

ตอนที่แอนนี่ถูกขอร้องให้มาเป็นครู เฮลเลนอายุได้ ๕ ขวบแล้ว พร้อมกับ การสะสมนิสัยไม่ดีไว้เต็มที แอนนี่เองก็เคยเป็นคนพิการเกือบจะตาบอด แต่ได้รับการผ่าตัดจนมองเห็นได้ เธอเกิดมาในครอบครัวที่ลำบากยากแค้น เป็นกำพร้าตั้งแต่ยังเล็ก ต้องต่อสู้ชีวิตมาตลอด และมีโอกาสได้เคยศึกษาวิธีการสอนคนหูหนวก ตาบอด และเป็นใบ้ เมื่อได้พบเฮลเลน เธอรู้สึกเหมือนได้พบกับตัวเองในวัยเด็กที่เคยเกะกะเกรอะ อาละวาด เอาแต่ใจตัวมาแล้วเช่นกัน ที่น่าประทับใจก็คือ เธอรู้ว่าจะต้องกำราบลูกศิษย์ตัวน้อยให้สงบจากการดิ้นรนต่อสู้ ให้มีระเบียบวินัยเสียก่อน จึงจะสามารถสอนเขาได้

ในเวลารับประทานอาหาร ถ้าเฮลเลนไม่ชอบอาหารในจาน เขาจะขยี้ละเลงอย่างสกปรกและน่าเกลียดโดยไม่มีใครเคยว่า แต่แอนนี่มองเห็นว่านี่เป็นสิ่งที่ต้องแก้ไขในฐานะที่เป็นครูจะปล่อยไว้ไม่ได้ เมื่อเฮลเลนไปดมตามจานของคนอื่นแล้วไปพบบอะไรถูกใจ เขารู้ว่าในจานของคนแปลกหน้า

ที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในบ้านมีไส้กรอกที่เขาชอบ แต่ก็รือรืออยู่ เพราะรู้ว่าคนแปลกหน้าคนนี้ไม่ยอมเขาง่ายๆ เคยพบกันหลายครั้งแล้ว ถ้าเฮลเลนทำอะไร คนแปลกหน้าจะตอบโต้ด้วยกำลังแรงทันที ในที่สุดเมื่อความอยากมีมากเข้า เฮลเลนก็เอื้อมมือสกรปรกไปฉกเอาไส้กรอกที่อยู่ในจาน แอนนี่ซึ่งจ้องคอยที่อยู่คว้ามือไว้ได้ จับแน่นไม่ยอมปล่อย แม้เฮลเลนจะอาละวาดดิ้นรนอย่างไร ตอนแรกพ่อของเฮลเลนไม่พอใจ บอกว่าลูกของเขาจะกินอะไรในบ้านนี้ได้ทุกอย่าง ตราบใดที่เขายังอยู่ในห้องนี้ลูกของเขาจะอดไม่ได้ แอนนี่ขอให้ปล่อยเธอไว้กับเฮลเลนตามลำพัง เพราะเธอมีหน้าที่จะต้องบอกให้เฮลเลนรู้ว่าสิ่งที่ถูกต้องที่จะต้องทำคืออะไร แม่ของเฮลเลนเข้าใจจึงหว่านล้อมให้ทุกคนทำตาม

เมื่อทุกคนออกไปแล้วก็มีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงไส้กรอก เฮลเลนหยิก แอนนี่ก็ตี ในที่สุดเมื่อรู้ว่าไม่มีทางชนะ เฮลเลนก็ลงนอนดิ้นฟาดเนื้อฟาดตัวกับพื้นห้อง แอนนี่ไม่สนใจ กลับมานั่งกินอาหารต่อ แม้จะสงสารจนกินไม่ลง เฮลเลนเห็นเงียบไปจึงลุกขึ้น จะออกจากห้องก็ไม่ได้เพราะแอนนี่ใส่กุญแจ หิวหนักเข้าก็จำต้องไปนั่งในที่ของตัว กินข้าวโอ๊ตใช้มือขยำๆ ใส่ปาก แอนนี่ก็สอนให้รู้จักใช้ช้อน เอาช้อนใส่มือ ทำท่าตักอาหารใส่ปาก พอปล่อยมือเฮลเลนก็ขว้างช้อนทิ้ง แอนนี่ก็เอา

ซ่อนมาใส่มืออีก ทั้งปลอบทั้งบังคับ เฮลเลนรู้ว่าไม่มีใครช่วย และคนแปลกหน้าคนนี้ก็ช่างแข็งแรงเหลือเกิน จึงต้องยอมใช้ซ่อนตักกินจนหมด พอหมดก็เหวี่ยงผ้าเช็ดปากทิ้งอีก แอนนี่ก็สอนวิธีพับผ้า จับมือของเฮลเลนมาพับเป็น ๒ ทบ ๔ ทบ จนเรียบร้อย เฮลเลนสู้ไม่ได้ก็ต้องยอม

นี่คือการปราบพยศครั้งแรก ตั้งแต่นั้นมาแอนนี่ก็เริ่มสอนให้เฮลเลนรู้จักสิ่งต่าง ๆ โดยเขียนตัวอักษรขยุกขยิกลงบนฝ่ามือของเฮลเลน แล้วจับมือไปลูบคลำสิ่งนั้น แต่เฮลเลนก็รู้เพียงว่า คำนี้ใช้เรียกของสิ่งนี้ ยังไม่สามารถจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ แอนนี่ก็อดทนที่จะพยายามต่อไป

จนกระทั่งวันหนึ่งที่แอนนี่มีความสุขอย่างยิ่ง เพราะเธอสามารถสื่อให้เฮลเลนเรียนรู้เข้าไปได้ถึงใจ วันนั้นเขาเดินเล่นอยู่ในสวน มีก๊อกน้ำ แอนนี่เขียนคำว่า “น้ำ” ในมือของเฮลเลน แล้วเอามือของเขาไปสัมผัสกับสายน้ำที่ไหลเย็น ตอนแรกเฮลเลนก็ยังไม่รู้ ต่อมาจึงค่อย ๆ เข้าใจว่าน้ำหมายถึงสิ่งนี้ มีลักษณะอย่างนี้ ทำให้เฮลเลนแจ่มใสขึ้นมาทันที จากนั้นเขาก็ทวนนั่นทวนนี่ อยากรู้ว่าสิ่งนั้นสิ่งนี้เรียกว่าอย่างไร ผลที่สุดก็เคาะที่หัวของตัวเอง ตอนแรกแอนนี่ไม่เข้าใจ สุดท้ายจึงรู้ว่าเขาอยากรู้ ว่าเขาชื่ออะไร แอนนี่ก็สะกดตัวอักษร “เฮลเลน”

ลงไปใฝ่ามือ เขาก็เข้ามาเขย่าตัวแอนนี่คล้ายจะถามว่า แล้วคนนี้จะชื่ออะไร แอนนี่สะกดคำว่า “ครู” ลงในมือของเฮลเลน เฮลเลนได้รู้แล้วว่า นี่คือ “ครู” ผู้เป็นที่พึ่งของเขา เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ นำสติปัญญาที่ถูกต้องมาสู่เขา เขาได้พบโลกอีกโลกหนึ่ง เขารู้วิธีสื่อสารกับโลกภายนอกแล้ว

หลังจากนั้นเธอก็เริ่มสอนด้วยอักษรตัวนูนบนแผ่นคำสอนการผสมคำทีละคำ เฮลเลนเป็นเด็กฉลาด เมื่อสมองได้รับการกระตุ้น ได้รับการแนะนำให้รู้จักคิด รู้จักใช้อย่างถูกต้อง สมองนั้นก็ทำงานอย่างเต็มที่

แล้วก็ถึงวันหนึ่งที่แอนนี่ถึงกับน้ำตาคลอ เธอให้เฮลเลนสร้างบัตรคำด้วยตัวเอง ตอนแรกเฮลเลนก็เบื่อก่อน แต่เมื่อคิดไปๆ สมองก็เริ่มทำงาน เขาทำบัตรคำได้ ๔ ใบแล้วก็คอยฟังเสียงว่าเมื่อไหร่ครูจะกลับมา พอได้ยินเสียงฝีเท้า เขาก็รีบเข้าไปอยู่ในตู้เสื้อผ้า ปิดประตูเงียบอยู่ ครูเข้ามามองหาไม่เห็นเด็ก แต่เห็นประตูตู้เสื้อผ้าเผยออกอยู่ก็เปิดออกดู ภาพที่ได้เห็น เฮลเลนอยู่ในตู้ ถือบัตรคำว่า “เด็กผู้หญิง” ไว้แนบอกที่พื้นตู้มีบัตรเรียงอยู่ ๓ ใบ ใบแรกเขียนว่า “อยู่” ใบที่ ๒ เขียนว่า “ใน” ใบที่ ๓ เขียนว่า “ตู้เสื้อผ้า” เด็กผู้หญิงอยู่ในตู้เสื้อผ้า

เฮลเลนสร้างประโยคเป็นโดยครูไม่ได้บอกไม่ได้สอน แต่เขานำประสบการณ์ที่เคยได้รับมาเป็นแนวทาง ครูแอนนี่น้ำตาคลอด้วยความตื่นตันใจ คิดไม่ถึงว่าการท่อมของเธอจะได้ผลเร็วอย่างนี้ นี่เป็นความสุขครั้งที่ ๒

ความสุขครั้งต่อมาที่แอนนี่ได้รับ คือการสอนให้เฮลเลนแสดงความรู้สึกออกมาทางเสียง เธอหัวเราะกับเฮลเลน แล้วเขียนคำว่า “หัวเราะ” ลงในมือของเขา ดึงตัวเฮลเลนมาใกล้ๆ จี้ให้เขาหัวเราะ จนเขาหัวเราะออกมาได้ และรู้ว่าอาการอย่างนี้คือการหัวเราะ แม่ของเฮลเลนถึงกับน้ำตาไหลเมื่อได้ยินเสียงหัวเราะของลูก นี่คือการที่นำพาศิษย์จากความมืดออกมาสู่ความสว่าง ด้วยการท่อมเทให้ศิษย์ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

ไม่เพียงแต่สอนให้เฮลเลนได้รู้จักแสดงความรู้สึก แต่แอนนี่ยังสอนให้เฮลเลนรู้จักยอมรับผิด รู้จักขอโทษ เรื่องเกิดขึ้นเมื่อเฮลเลนเข้าไปในครัว แล้วส่งภาษามือกับวินนี่คนครัว แต่วินนี่ไม่เข้าใจ เฮลเลนจึงขัดใจและแผลงฤทธิ์หยิกทิ้งตะกั่ววินนี่เป็นการใหญ่ ส่งเสียงอะอะจนใครๆ วิ่งมาดู แอนนี่แยกตัวเฮลเลนออกมาแล้วสอบถามเรื่องราว วินนี่บอกว่าเฮลเลนเอาก้อนหินใส่ในแก้ว เขากลับแก้วจะแตกและ

บาดมือจึงแย่งแก้วมา ทำให้เฮลเลนโกรธอาละวาดด้วยนิสัย
เดิมที่เคยโมโหร้าย แอนนี่จึงเขียนลงในมือของเฮลเลนว่า
“ไม่ดี เด็กไม่ดี” เฮลเลนก็เข้ามาถอด แอนนี่บอกว่า “ขอโทษ
นะ ครูถอดเด็กไม่ดีไม่ได้” เฮลเลนซึ่งตอนนี้รักครูมากรู้สึก
เสียใจอย่างที่สุด ถึงเวลากินข้าวเฮลเลนสังเกตเห็นว่าครูไม่กิน
จะให้คนครัวชงชาให้ ครูบอกว่าไม่อยากดื่ม เฮลเลนชอกช้ำใจ
มากที่ทำให้ครูเสียใจ แอนนี่ก็ถามว่า ในเมื่อสำนึกผิดแล้วจะ
ยอมขอโทษวินนี่ไหม เฮลเลนฉลาดบอกว่าวินนี่ไม่รู้ภาษามือ
จะขอโทษได้อย่างไร แอนนี่จึงพาเฮลเลนไปยืนต่อหน้าคนครัว
ให้เขาเขียนคำขอโทษใส่มือครู แล้วครูบอกต่อกับวินนี่

คืนนั้นเฮลเลนนอนหลับสนิทอย่างเป็นสุขที่สุด เพราะ
ได้รู้จักการ “ขอโทษด้วยใจ” ได้มีความสำนึกในการกระทำที่
ไม่ถูกต้อง ได้ลดละอวดตาของตัวเอง เริ่มรู้จักการ “ยอม” เรา
จะเห็นได้ว่า นี่คือการทำลายความยึดมั่นถือมั่นในความ
เป็นตัวตน ในอัตตาที่ยิ่งใหญ่ ที่มีแต่การเอาชนะมาโดย
ตลอด และนี่แหละคือสิ่งที่ครูจะต้องให้กับศิษย์

จากนั้นทั้งสองคนก็ร่วมมือกันพัฒนาการเรียนรู้อัน
ก้าวหน้าต่อไป จนในที่สุดวันหนึ่งเฮลเลนสามารถพูดได้ ซึ่ง
คงจะเป็นเพราะประสาททางการพูดไม่ได้ถูกทำลายโดย
สิ้นเชิงเหมือนประสาทตาและประสาทหู เฮลเลนได้เล่าเรียน

จนจบมหาวิทยาลัยซึ่งมีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งในอเมริกา ด้วยคะแนนเกียรตินิยม และได้มุ่งมั่นสร้างประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ผู้พิการทั่วโลก เขามีโอกาสเช่นนี้เพราะครูแอนนี่ที่ได้ทุ่มเททุกอย่างเพื่อเขา

ในบั้นปลายชีวิตครูแอนนี่ตาบอดเพราะต้อกระจกในการใช้สายตามากเกินไป หลังจากครูแอนนี่สิ้นชีวิต เฮลเลนต้องปรับตัวปรับใจเป็นอันมาก เพราะขาดครูอยู่เคียงข้าง แต่ทุกครั้งที่เกิดความท้อแท้ เมื่อนึกถึงครูแอนนี่ เขาก็เกิดกำลังใจที่จะลุกขึ้นทำงานต่อไป

ครูแอนนี่คือครูคนหนึ่งที่เป็น *ครูผู้สร้างโลก*

มีหนังสืออยู่เรื่องหนึ่งที่ดิฉันอ่านแล้วจับใจมาตั้งแต่สมัยยังเป็นนักเรียน และรู้สึกอยากจะมีครูอย่างนี้เหลือเกิน แต่น่าเสียดายที่หนังสืออย่างนี้ไม่มีอีกแล้วในห้องสมุด หนังสือเล่มนั้นชื่อ “ดวงใจ” แปลมาจากเรื่อง The Heart ผู้เขียนเป็นชาวอิตาเลียน มีผู้แปลเป็นภาษาต่างๆ หลายภาษา ในภาษาไทยก็มีถึง ๒ สำนัก โดยได้เปลี่ยนแปลงเรื่องราวให้เข้ากับบรรยากาศของคนไทย แต่ยังรักษาแก่นของเรื่องและอรรถรสไว้

เนื้อเรื่องเน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ บ้านกับโรงเรียน อ่านแล้วประทับใจในความมีน้ำใจของครูต่อลูกศิษย์ ปิติในความรักใคร่กลมเกลียวของเพื่อนนักเรียนจากภาคต่างๆ ที่มาอยู่ร่วมในโรงเรียนเดียวกัน

ประเทศต่างๆ ทางตะวันตก เช่น ในทวีปยุโรปหรืออเมริกา มีความเจริญทางเทคโนโลยีสูงมาก ผลิตวัตถุนานาสารพัดที่ให้ความสะดวกสบาย แต่เราก็ได้พบว่าประเทศที่มีความเจริญอย่างนั้น ล้วนแล้วแต่มีความทุกข์ ดูได้จากสถิติของผู้ป่วยโรคประสาท การใช้ยากล่อมประสาทตลอดจนยาเสพติด เมื่อคนเหล่านั้นไม่สบายใจ เต็มไปด้วยความวิตกกังวล คิดไม่ตก ระวังความคิดไม่ได้ ก็จำเป็นต้องพึ่งพาสิ่งเหล่านี้

นอกจากนี้ก็มีปัญหาการหย่าร้าง broken home เด็กที่มีปัญหา ส่วนใหญ่มาจากการขาดความอบอุ่น บ้านเป็นเพียง house ไม่ใช่ home มนุษย์เรามีบ้านเพื่ออะไร? เพื่อเป็นที่เย็นใจเย็นกาย เมื่อมีปัญหามาตั้งแต่วัยรุ่น เด็บบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็เป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา ในประเทศเหล่านี้มีสถิติการฆ่าตัวตายสูงมาก

มีผู้ไปสัมภาษณ์พระฝรั่งว่า ศาสนาของท่านก็มี ทำไมจึงมาบวชในพุทธศาสนา ท่านตอบว่า ชาวตะวันตกเป็นผู้ใหญ่แต่ใจเป็นเด็ก ได้แต่ตัวโตตามอายุ แต่ความเจริญทางจิตใจไม่มี อารมณ์พุ่งพล่านขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ตลอดเวลา จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งแก่ตัวเองและผู้อื่น เมืองไทยเรามีอะไรดี ๆ มากมาย แต่น่าเสียดายที่มันกำลังจะสูญไป ฉะนั้น **หน้าที่ของครูก็คือ การฟื้นฟู พยายามดึงสิ่งที่ดีงามของเรากลับคืนมา**

ถ้าจะถามว่า ความเจริญคืออะไร? วัดกันด้วยอะไร? ก็จะต้องได้ว่า **ความเจริญที่แท้จริงคือ ความเจริญที่จิตความคิดวิไลช้อยู่ที่ใจ ไม่ใช่วัตถุตีกรามบ้านช่อง หรือมีการศึกษาสูง**

ชีวิตประกอบด้วยกายและจิต ถ้ามาหลงบำรุงแต่กายแล้ว ละเลยจิต ก็ไม่ยุติธรรมแก่ชีวิต ไม่ใช่การพัฒนาชีวิตสร้างสรรค์ชีวิตที่ถูกต้อง เพราะจิตมันบงการชีวิต ชีวิตจะเป็นฉันใดมันขึ้นอยู่กับพื้นฐานของจิต

ที่ดิฉันย้ำข้อนี้ก็เพราะว่า ได้ประจักษ์ชัดกับตัวเองเมื่อก่อนนี้เคยทำหน้าที่ครูอย่างเต็มที่ สอนลูกศิษย์ให้มีความรู้เต็มกำลังที่เราจะสามารถให้ได้ อบรมให้เขาเป็นคนดีมีศีลธรรม แต่เดี๋ยวนี้ดิฉันเห็นมากกว่านั้น เห็นไกลไปกว่านั้น เมื่อก่อน

เห็นแต่เพียงว่า เราเป็นคนดี เราเมตตากรุณา เอื้อเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น แค่นี้ก็พอใช้ได้แล้ว แต่พออายุไป ๆ อายุมากขึ้น ทำงานมากเข้า คลุกคลีกับชีวิตในแง่มุมต่างๆ จึงเริ่มเห็นว่า การเป็นคนดีแค่นี้ไม่พอ ยังเอาตัวไม่รอด ยิ่งเป็นคนดีเท่าไร ปัญหา ยิ่งมาก ยิ่งมีความทุกข์ ความไม่สบายใจ เห็นไอ้โน่นก็ไม่ชอบ ไอ้นี้ก็อยากแก้ไข พอแก้ไขไม่ได้ หรืออุตุสำหรับพยายามทำเต็มความสามารถแล้วยังไม่ได้อย่างที่ต้องการ ก็ยิ่งทุกข์ใจ

ถ้าดิฉันกลับไปเป็นครูได้ใหม่อีกครั้ง ดิฉันจะไม่สอนลูกศิษย์แต่เพียงว่าให้เป็นคนดี แต่จะสอนให้มีสติปัญญาที่ฉลาดกว่านั้น จะช่วยอบรม ช่วยหล่อหลอม ช่วยกระตุ้นให้เขาเป็นคนมีจิตใจเข้มแข็ง แข็งแกร่งพอที่จะยืนอยู่ได้ด้วย การกระทำที่แน่ใจว่าถูกต้อง คำว่า “ถูกต้อง” ในที่นี้คือถูกต้องโดยธรรม เพราะการกระทำนั้นเป็นประโยชน์ทั้งต่องานที่ทำและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตัวผู้ทำเองก็ไม่ทุกข์ มีแต่ความเบิกบานแจ่มใส เพราะมันอึดใจพอใจ ว่าสิ่งที่ได้ทำลงไป ด้วยความแน่ใจว่าถูกต้องนี้ จะมีคนได้รับประโยชน์โดยไม่จำเป็นจะต้องมีใครมารู้มาเห็นว่าเป็นการกระทำของเรา

นี่คือการรับรองสถานะของชีวิตของเขาเอง และสถานะของความเป็นครู

โต๊ะโต๊ะจ้ง

หนังสือแปลเรื่องโต๊ะโต๊ะจ้งเป็นเรื่องจริงของครูญี่ปุ่นคนหนึ่งที่มีจิตวิญญานของความเป็นครูและพยายามจะสอนให้ลูกศิษย์เติบโตขึ้นอย่างมีชีวิตจิตใจ ไม่ใช่มีแต่เพียงร่างกายและสมอง แม้จะไม่ได้รับเงินทุนสนับสนุนอะไรมากมายนัก แต่เขาก็พยายามคิดหาวิธีที่จะทำให้ลูกศิษย์รู้สึกสนุกในการเรียนรู้ และเห็นว่าการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

เขาเริ่มต้นให้เด็กตื่นตาตื่นใจ ด้วยการนำตุ๊กตไฟเก่าๆ มาดัดแปลงเป็นห้องเรียนแทนที่จะสร้างอาคารเรียนสูงๆ เด็กๆ ชอบนั่งรถไฟกันอยู่แล้ว พอเข้าไปในห้องเรียน ครูไม่ได้ออกว่าจะสอนประชาธิปไตย แต่ฝึกให้เด็กรู้จักลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย ด้วยการนั่งอย่างมีระเบียบโดยไม่ต้องกำหนดที่นั่งประจำ ขณะที่ครูสอนนักเรียนก็มีสิทธิซักถามและอภิปรายได้

ถึงชั่วโมงประวัติศาสตร์ ครูก็พานักเรียนเดินไปชมวัดหรือสถานที่อันเป็นโบราณสถานประจำท้องถิ่น ระหว่างทางก็สอนธรรมชาติศึกษา ให้เด็กรู้จักต้นหมากรากไม้ คูคลองหนองบึง ให้ได้เรียนได้สัมผัสกับของจริงทุกอย่าง เด็กได้รับความรู้ไปพร้อมๆ กับความเพลิดเพลิน ก็จะจดจำได้ไม่ลืม

ผู้เขียนประสบความสำเร็จในอาชีพนักแสดง และเป็น
ผู้จัดรายการทีวีที่มีชื่อเสียงมาก ตลอดชีวิตเธอไม่เคยลืมคุณครู
ผู้นี้เลย เมื่อตอนเป็นเด็กเธอซุกซนมาก อยากรู้ อยากเห็น
ช่างซักช่างถาม ไปเรียนหนังสือก็ซักถามครูอยู่ตลอดเวลาเช่น
เมื่อเห็นนกก็อยากรู้ว่านกนี้มันเป็นอย่างไร มันทำไมมันพูด
ว่าอะไร นกมันก็พูดภาษาของนก แต่เด็กเต็มไปด้วย
จินตนาการ อยากรู้ อยากเห็น จนครูโรงเรียนนั้นบอกกับแม่
ของโตะโตะจิ้ง ไม่ไหวแล้ว ขอให้เอาไปเรียนที่อื่น พุดง่าย ๆ ก็
คือไล่ออกแต่พูดอย่างสุภาพ

แม็กก็พยายามหาโรงเรียนให้ลูกใหม่ จนไปพบโรงเรียน
รถไฟ ก็พาลูกเดินเข้าไปโดยไม่มี ความมั่นใจเลยว่า ครูโรงเรียน
นี้จะยอมรับลูกสาวตัวน้อยหรือไม่ หนูน้อยนั้นพอเห็นโรงเรียน
ก็ชอบใจ อยากจะเรียนที่นี่ แม็กก็เข้าไปคุยกับครูใหญ่ซึ่งรูปร่าง
หน้าตาไม่น่าประทับใจเอาเสียเลย หัวก็ล้าน ฟันหน้าก็หัก

พอพบหนูน้อยตาใสแจ๋ว ท่าทางมีความสุจริตเชื่อมั่น
อย่างไร้เดียงสา ครูใหญ่ก็ชวนพุดคุยคือสัมภาษณ์นั่นเอง
แม่หนูก็เล่าให้ฟังทุกอย่างถึงสิ่งที่อยู่ในใจ คุยกัน ๓ ชั่วโมง
จนถึงเวลาอาหารกลางวัน ครูใหญ่ก็ชวนไปกินข้าว โตะโตะจิ้ง
ขอลถามอีกประโยคหนึ่งว่า “แล้วหนูจะได้เข้าเรียนที่โรงเรียนนี้
ไหม?” ครูใหญ่ตอบว่า “แน่นอนที่สุด”

เมื่อเติบโตขึ้นเธอจึงไม่เคยลืมพระคุณของครูคนนี้ได้ช่วยให้เธอเป็นคนมีจิตวิญญาณที่สามารถมองโลกด้วยความแจ่มใสและถูกต้อง จนยืนขึ้นได้ด้วยตัวของตัวเองอย่างที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ สองนึกดูว่าถ้าเด็กน้อยคนนี้ถูกไล่ออกจากโรงเรียนหนึ่ง แล้วพอไปเข้าโรงเรียนใหม่ก็ถูกไล่ออกอีกอนาคตของเธอจะเป็นอย่างไร คงจะไม่ได้เป็นผู้ที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตเช่นนี้ นอกจากจะเป็นผู้จัดรายการทีวีแล้ว เธอยังเป็นนักเขียนหนังสือสำหรับเด็ก และทำงานที่มีประโยชน์อีกหลายอย่าง จนได้รับเลือกจากองค์การยูนิเซฟให้เป็นทูตเพื่อเด็ก

นี่คือความสำเร็จของเด็กคนหนึ่ง ซึ่งเกิดจากครูผู้เป็นที่พึ่ง ผู้ให้โอกาสด้วยความเมตตา นำทางเธอไปในหนทางที่ถูกต้อง จนกลายเป็นคนที่มีประโยชน์แก่โลกและสังคม

หากครูอาจารย์คนใดรู้สึกท้อแท้ ห่อเหี่ยว ไม่มีแรง ไม่มี กำลังใจที่จะช่วยยก จิตวิญญาณ ของเด็ก ดิจัน ก็ขอแนะนำให้อ่านหนังสือที่พูดถึงจิตวิญญาณของครูเหล่านี้เพื่อ ย้ำความรู้สึกที่ถูกต้องซึ่งเราเคยมีให้กลับแจ่มชัดขึ้นอีกจะได้ ร่วมสร้างโลกผ่านทางลูกศิษย์ของเราต่อไป

บุชเนียบุคคล

ถ้าจะ ดู ว่าชีวิตของ แต่ละคน ควรค่า แก่ การเครพ
อย่างไร จะเห็นกันได้จากคำไว้อาลัยในหนังสือแจกงานศพที่
อ่านดูแล้วรู้ว่าข้อความนั้นเขียนออกมาจากหัวใจ หรือถูก
ขอร้องให้เขียน มีหนังสือเล่มหนึ่งที่ดิฉันอ่านคำไว้อาลัยทุก
ตัวอักษรก็ว่าได้ คือหนังสือที่แจกในงานศพของคุณหลวง
สำเร็จวรรณกิจ

คุณหลวงสำเร็จวรรณกิจเป็นอาจารย์ภาษาไทยที่มีชื่อ
เสียงมากคนหนึ่ง ท่านเคยสอนที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
และเคยเป็นอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ดิฉันไม่เคยเป็นลูกศิษย์
ของท่านโดยตรง แต่ได้รับความรู้ในการใช้ภาษาไทยจาก
ท่านมาก ท่านเป็นผู้ที่รักษาความเป็นครูไว้ได้ตลอดชีวิต การ
สอนของท่านเอาจริงเอาจัง เคร่งครัด เป็นระเบียบ ไม่เคย
ยอมให้ลูกศิษย์คนใดมาใช้เล่ห์กระเท่ห์กับท่านได้ ฐานะ
ความเป็นอยู่ก็เป็นไปเพียงตามอัตภาพ

คำไว้อาลัยที่เขียนโดยลูกศิษย์ของท่านซึ่งมีตำแหน่ง
หน้าที่ใหญ่โต ทั้งในวงการธุรกิจ ราชการ ทหาร ทุกคนเขียน

ด้วยหัวใจของลูกศิษย์ผู้ระลึกคำสอนของท่าน แม้จะไม่สามารถ
ประพฤติปฏิบัติตามได้ทั้งหมด แต่ลูกศิษย์ก็ยังจำได้ไม่ลืม
ถ้าเราเป็นลูกหลานของคุณหลวงสำเร็จจรรยาคุณ คงจะน้ำตา
ไหลด้วยความปลาบปลื้มใจ ที่คุณพ่อหรือคุณปู่คุณตาของเรา
เป็นครูที่วิเศษ เป็นปูชนียบุคคลของสังคมอย่างนี้

อานิสงส์ของความเป็นครู

จากชีวิตครูที่ยกตัวอย่างมานี้ จะเห็นได้ว่า ครูเป็น
อาชีพที่มีเกียรติ ควรแก่การภาคภูมิใจมากเพียงใด อานิสงส์
ของความเป็นครูได้แก่

๑. เป็นอาชีพที่ทำให้สามารถยังชีพอยู่ได้ตามสมควร
คือเลี้ยงตัวเองได้

๒. เป็นอาชีพที่ได้บุญได้กุศลยิ่งกว่าอาชีพใดๆ วิเศษ
กว่าอาชีพทั้งหลายในโลก อาชีพหมอรักษาได้แต่เพียงกาย
แต่อาชีพครูรักษาได้ทั้งกายและจิต รักษาชีวิตของลูกศิษย์
ทั้งชีวิตให้ได้อยู่อย่างปลอดภัย มีสติปัญญาที่ถูกต้อง เงินเดือน
ที่ให้มาตีราคาไม่ได้ ประเมินไม่ได้กับงานที่ครูทำ

๓. เป็นอาชีพที่ได้รับการเคารพยกย่องจากบุคคลทุกชั้นวรรณะ ทุกตำแหน่งหน้าที่ เขาจะไปเป็นแม่ทัพ เป็นนายกรัฐมนตรี หรือเป็นอะไรก็ตาม เขารับไหว้คนอื่น แต่เขา ยกมือไหว้ครูก่อน

๔. เป็นอาชีพที่มีความอยู่เย็นเป็นสุขทุกเวลา มีความชื่นใจปลื้มใจเมื่อเห็นศิษย์ประสบความสำเร็จ ดำเนินชีวิตไปในทางหนทางที่ถูกต้อง ศิษย์ไปอยู่ที่ใดก็ไม่ลืมครู มีความระลึกถึง อุปถัมภ์บำรุงครูตามฐานะของเขา

๕. เป็นอาชีพที่ต้องอดทน เสียสละ และเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่ง แต่ก็ได้รับความอึ้งมอกอึ้งใจ หวนคิดขึ้นมาครั้งใดก็มีแต่ความปิติที่ได้ทำหน้าที่อย่างคุ้มค่าของความเป็นมนุษย์

อุปสรรคที่ขวางกั้นการทำหน้าที่ของครู

สาเหตุที่ทำให้ครูไม่สามารถดำรงตนอยู่ในสถานภาพของความเป็นครู และทำหน้าที่ของครูได้อย่างสมบูรณ์ พอสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

๑. ครูถูกใช้ให้ทำหน้าที่อื่น หรือมอบหมายงานอื่น ซึ่งมีใช้หน้าที่โดยตรงให้ครูทำมากเกินไป

เป็นสิ่งที่ดิฉันอยากจะเรียกร้อง ถ้าเราอยากจะได้ครูผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนศิษย์กลับคืนมาก็คงควรจะให้ครูได้มีเวลาอย่างเพียงพอ อย่าให้กิจกรรมพิเศษต่างๆ ทั้งงานจากสำนักงาน กรม กระทรวง งานท้องถิ่น งานการเมือง มาดึงเวลาของครูไป

๒. ครูเลิกลูกชาอุดมคติของความเป็นครู

เพราะเห็นว่าอาชีพครูด้อยกว่าอาชีพอื่น มีค่าตอบแทนหรือเกียรติยศน้อยกว่า

๓. ครูยอมให้ใจตกเป็นทาสของวัตถุ

เดี๋ยวนี้อำนาจวัตถุนิยมมาแรงมาก ครูกลายเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว เพราะทนความเย้ายวนของวัตถุไม่ไหว

๔. ครูไหลไปตามกระแสค่านิยมของสังคม

ครูจำนวนมากเห็นดีเห็นงามตามค่านิยมสมัยใหม่ ที่วัดความมีหน้ามีตาทันทีที่ทรัพย์สินเงินทอง ครูจึงต้องดิ้นรนแสวงหาสิ่งเหล่านี้ด้วยอาชีพเสริมอื่นๆ จนละเลย ย่อหย่อนต่อการทำหน้าที่โดยตรงของตน

๕. ครูถูกอบายมุขครอบงำ

ผู้มีจิตใจอ่อนแอยอมมอบตัวในทางผิด บังคับตัวเองไม่ได้ หรือคิดรวยทางลัด โดยไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นครู

๖. ครูขาดสัจปรีธรรม

สัจปรีธรรม คือ ธรรมชาติของผู้รอบรู้ ผู้เป็นบัณฑิต มี ๗ ประการคือ

๑) *ความเป็นผู้รู้จักเหตุ* จะทำอะไรต้องรู้จักดูว่า มีเหตุอย่างไรจึงต้องทำ ควรทำหรือไม่ควรทำอย่างไร

๒) *ความเป็นผู้รู้จักผล* เป็นการสอบทานว่าเมื่อมีเหตุให้ทำอย่างนั้น ทำแล้วผลจะเป็นอย่างไร ยังจะควรทำหรือไม่ ใคร่ครวญดูด้วยความรู้ สติปัญญา ประสพการณ์ ให้รอบคอบถี่ถ้วน

๓) *ความเป็นผู้รู้จักตน* เรามีความพร้อมที่จะทำแล้ว หรือยัง ความพร้อมภายนอก เช่น กำลังกาย กำลังสติปัญญา กำลังทรัพย์ อุปกรณ์ เวลา ความพร้อมภายใน เช่น จินตนาการ และพอใจที่จะทำ ศรัทธามั่นคงเพียงพอไหม ความมานะอดทน เข้มแข็ง บากบั่น

๔) *ความเป็นผู้รู้จักประมาณ* จะทำขนาดไหนถึงจะพอดีพอเหมาะ ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป ไม่ตึงเกินไปไม่หย่อนเกินไป ไม่ทุ่มเตจนเกิดความเสียหาย เช่น สุขุเสีย ทรัพย์ เจ็บป่วย หรือไม่มีเวลาทำการงานอย่างอื่น

๕) *ความเป็นผู้รู้จักกาล* รู้จักเวลาอันสมควรที่จะประกอบกิจการนั้น ดูว่ามีจังหวะพร้อมแล้วหรือยัง ถ้าโอกาสยังไม่เหมาะ ก็ควรเตรียมทุกอย่างรอไว้ก่อน

๖) *ความเป็นผู้รู้จักประชุมชน* ต้องรู้จักชุมชนที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ศึกษาถึงภูมิหลังของชุมชนนั้นว่ามีทัศนคติความรู้ ประสบการณ์ ความชอบไม่ชอบอย่างไร เมื่อมีปัญหาเขาแก้ไขปัญหากันอย่างไร เพื่อจะได้รู้ทางหนีทีไล่ ไม่บุ่มบ่าม

๗) *ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคล* ดูเจาะจงลงไปทีบุคคล ซึ่งเราเข้าไปเกี่ยวข้อง ในลักษณะเดียวกับการดูประชุมชน เพื่อจะได้ดำเนินการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผู้ประกอบการใดใคร่ครวญในสัจปฐิธรรมอยู่เสมอ
ย่อมประกอบเหตุได้อย่างถูกต้อง เป็นผู้รู้ความควรไม่ควร ผล
ก็ย่อมถูกต้อง ครูก็เช่นกัน จะสามารถทำหน้าที่ครูได้อย่าง
สมบูรณ์สมความตั้งใจ

สังคมควรปฏิบัติต่อครูอย่างไร

เมื่อสังคมคาดหวังให้ครูเป็นที่พึ่ง เป็นผู้นำทางจิต
วิญญาณ เป็นผู้สร้างโลก สังคมก็ควรส่งเสริมสนับสนุน ให้
ครูสามารถยืนหยัดทำหน้าที่ต่อไปได้ สังคมควรทำอะไร
แก่ครูบ้าง

๑. สังคมจะต้องช่วยกันสนับสนุนสถาบันครูให้คง
อยู่ เพื่อให้มีโอกาสทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ เต็มกำลังความ
สามารถ ให้สมศักดิ์ศรีของความเป็นครู

ดิฉันเชื่อว่า ครูส่วนใหญ่อยากทำหน้าที่ให้สมศักดิ์ศรี
แต่เหตุปัจจัยหลายอย่างไม่เอื้ออำนวย ถ้าสังคมเอาแต่เรียกร
้องให้ครูเสียสละ ให้เป็นครูที่ดี ช่วยอบรมลูกหลานของเขา
เพื่อไปช่วยกันพัฒนาสังคม แต่สังคมนับตั้งแต่ผู้ปกครองของ

เด็ก พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ชุมชน บุคคลในวงการต่าง ๆ ไม่ให้
การสนับสนุน ครูจะทำหน้าที่ฝ่ายเดียวได้อย่างไร

๒. สังคมจะต้องกตัญญูต่อครู

ทุกคนในสังคมจะต้องยอมรับว่า สังคม ชาติ ประเทศ
หรือโลกรอดมาได้ทุกวันนี้ เพราะสถาบันครูเป็นผู้นำ จะต้อง
มีความกตัญญูรู้คุณครู ไม่ใช่เอาแต่ภาระมาให้ แต่ไม่มีความ
สำนึกในความเสียสละ ในการอุทิศตนของครู

สังคมมีหน้าที่ที่จะต้องกตัญญูรู้คุณตอบแทนในทุกทาง
เมื่อมีสิ่งใดเป็นอุปสรรค หรือเป็นที่น่าตำหนิติเตียนเกิดขึ้น
ก็จะต้องช่วยกันพิจารณาหาทางแก้ไข ไม่เอาแต่ประณาม
อย่างเดียว

๓. สร้างหลักสูตรด้วยหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง มี เป้าหมายที่ถูกต้อง

ครูทำงานหนักแต่ถูกประณามอยู่ตลอดมา ว่าสอนลูก
ศิษย์ให้เป็นเด็กเกเร เติบโตขึ้นมาเป็นปัญหาของสังคม แต่
หากว่าหลักสูตรไม่เอื้ออำนวย ไม่ให้เนื้อหา ไม่ให้เวลา ไม่ให้
โอกาสแก่ครู ที่จะสั่งสอนสิ่งที่เรียกว่า “วิชา” เข้าไปในใจศิษย์
สังคมจะมาตำหนิครูฝ่ายเดียวก็ไม่ถูกต้อง

ฉะนั้น สังคมมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยกันสนับสนุนในเรื่องของการจัดทำหลักสูตร ให้มีเป้าหมายที่ถูกต้อง

๔. ให้เวลาแก่ครูเพียงพอในการอบรมสั่งสอนศิษย์ แทนที่จะเอาครูไปใช้งานในหน้าที่อื่น ดิฉันทราบด้วยความเห็นใจว่า แม้แต่ปิดเทอม ครูก็แทบจะไม่มีเวลาว่าง บางที่ทางกระทรวงจะลืมนึกไปกระมังว่า ครูไม่ใช่เครื่องจักร

อีกเหตุปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครูต้องทำงานหนักก็คือ การประเมินผล การวัดผลงานความดีความชอบ ครูอาจารย์ทั้งหลายต้องแบ่งเวลาไปเขียนผลงานไปทำกิจกรรมโครงการ ทั้งเพื่อประโยชน์ในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งของตัวเอง และเพื่อขอตำแหน่งบุคลากร เพื่อของบประมาณให้แก่หน่วยงาน นี่คือการศึกษาค้นคว้าที่ไม่ได้ให้สติปัญญาที่ถูกต้อง ไม่ได้ยกจิตวิญญาณให้พ้นจากอำนาจของวัตถุ

๕. มีหลักสูตรการฝึกอบรมครู ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริง

การเรียนการสอนในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยควรมีการฝึกอบรมที่ถูกต้อง ไม่เน้นหรือกระตุ้นให้ครูวัดความสำเร็จในวิชาชีพครูด้วยการเลื่อนตำแหน่ง แต่ควรให้เกิดความเข้าใจ

ว่าความสำเร็จของคุณคือ ความสุขเมื่อเห็นความเจริญก้าวหน้า
ของศิษย์ จากความเป็นคนไปสู่ความเป็นมนุษย์

ความเป็นครูจะเกิดขึ้นได้อย่างไร?

เกิดจากผ่านการศึกษาวิชาครูเท่านั้นหรือ?

การได้รับการศึกษาจากสถาบันครูเป็นเพียง
ส่วนหนึ่ง แต่สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่านั้น คือการฝึกฝนอบรม
ตนเอง

๖. ส่งเสริมวิทยฐานะของคุณ ให้คุณเป็นผู้ที่พร้อม
ด้วยวิชาและวิชา มีคุณธรรมของความเป็นครูไม่ตกเป็นทาส
ของตำรา อบายมุข อัสปปริสธรรม

๗. ให้คุณมีอิสระในการทำงาน ขจัดเหตุปัจจัยที่จะ
มาเป็นข้อขัดข้องหรือบั่นทอนการทำงานของคุณ

๘. มีสวัสดิการสำหรับครูอย่างเพียงพอ เพื่อไม่ให้
ครูต้องห่วงใยเรื่องปากท้องจนเกินไป เพราะครูก็มีภาระ
มีครอบครัวที่จะต้องดูแล ครูจะได้ทุ่มเทเวลา กำลังกาย
กำลังใจ ลงไปในการสอนและฝึกอบรมเด็กได้อย่างเต็มที่

ปัจจุบันครูดูมีพลัง รวมตัวกันได้แน่นแฟ้นขึ้น แต่
น่าเสียดายที่ยังไม่ได้รวมพลังเรียกร้องต่อสังคมในลักษณะนี้
ซึ่งดิฉันเชื่อว่าจะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่าง
ท่วมท้น เพราะการเรียกร้องอย่างนี้ ไม่ได้ทำไปด้วยความ
เห็นแก่ตัว แต่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ลูกหลานของเขาและจะ
เป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคม ชาติบ้านเมือง และโลกต่อไป
ในวันข้างหน้า

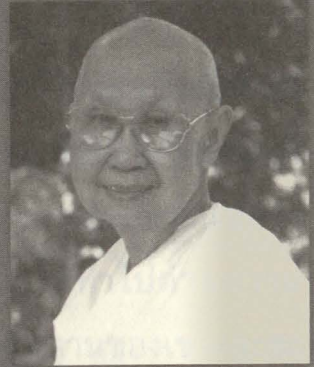
ถ้าเราจะมารวมตัวกันเรียกร้องก็ควรเรียกร้องอย่างนี้
การประกวดโรงเรียนดีเด่น ผู้อำนวยการดีเด่น นักเรียนดีเด่น
เป็นอย่างไร ล้วนแต่ดูที่วัตถุ อาคารสถานที่ ผลการศึกษา ดู
ที่ความประพฤติกันบ้างไหม ที่บอกว่ากีฬาเป็นยาวิเศษแล้ว
ทำไมพอลงสนามต้องเชือดเฉือนกันอย่างเอาเป็นเอาตาย
เด็ก ๆ มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ กตัญญูต่อสังคม
บ้างไหม สิ่งเหล่านี้เป็นนามธรรม มองเห็นยากจึงพากันละเลย
เมื่อเราละเลยสิ่งสำคัญเช่นนี้ แล้วเราจะเอาอะไรเป็นแก่นสาร
ของชีวิต

หากเราต้องการเป็น *ครูผู้สร้างโลก* ก็จำเป็นเหลือเกิน
ที่เราจะต้องรักษาเกียรติ ศักดิ์ศรีของความเป็นครูไว้ให้ได้
เหมือนอย่างเกลือรักษาความเค็ม ด้วยการรักษาความถูกต้อง

และมั่งคั่งของการศึกษา วัฒนธรรม จริยธรรม และศีลธรรม
ของสังคมไว้ นี่คือการทำหน้าที่ของครู

ประวัติย่อ

อุบาสิกา คุณธัญจวน อินทรกำแหง เริ่มต้นชีวิตการเป็นครู ตั้งแต่อายุ ๑๙ ปี ได้ทำงานอยู่ในแวดวงการศึกษามาโดยตลอด จนเมื่อได้สัมผัสชีวิตด้วยใจในสิ่งที่เรียกกันว่า “ความทุกข์” จึงได้สลัดชีวิตทางโลกเข้าสู่ชีวิตของผู้ประพฤติธรรม ภายใต้การอบรมของท่านพระอาจารย์ชา สุภัทโท แห่งวัดหนองป่าพง จังหวัดอุบลราชธานี

เมื่อหลวงพ่อกำนันพระอาจารย์ชาอาพาธหนัก ไม่สามารถจะสอนและอบรมธรรมต่อไปได้ จึงได้ไปมอบตนเป็นศิษย์ของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ และได้อยู่ศึกษาปฏิบัติธรรม ณ สวนโมกข์ จนกระทั่งท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุได้ล่วงลับไป

ณ สวนโมกข์นี้ นอกจากการศึกษาและปฏิบัติธรรมในส่วนตัวแล้ว ยังได้เป็นกำลังสำคัญผู้หนึ่งในการอบรมอานาปานสติภาวนา ทั้งแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตามที่สวนโมกข์ได้จัดเป็นประจำทุกเดือน

และได้ใช้ช่วงเวลาระหว่างนั้นจัดรายการ “ธรรมสนทนา” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง ๑๑ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมทุกระดับ และได้รับการสนองตอบจากผู้ชมว่า “พูดธรรมะเข้าใจง่าย แต่ก็ถึงแก่นของพระธรรม”

อุบาสิกา คุณรัญจวน อินทรกำแหง มีหลักในการเผยแผ่ธรรมะว่า ต้องให้ผู้ฟังได้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องถึงหัวใจคำสอนของพระพุทธศาสนา จึงจะสามารถนำมาปฏิบัติจนบังเกิดความสุขสงบเป็นที่แท้จริงได้

นอกจากนี้ยังมีงานเขียนที่ได้รับความนิยมหลายเรื่อง เช่น ภาพชีวิตจากนวนิยาย วรรณกรรมวิจารณ์ ลอยธรรมะมาลัย สวนโมกข์ทำไม? ทำไมสวนโมกข์? เป็นต้น และในรูปแบบของวรรณกรรมธรรมะเล่มเล็ก เรียบเรียงจากธรรมบรรยายในที่ต่างๆ ได้พิมพ์แจกเป็นธรรมทานแล้วมากกว่า ๒๐ เรื่อง

เมื่อปี ๒๕๓๗ ได้รับรางวัลวรรณกรรมไทยชมเชยของมูลนิธิธนาคารกรุงเทพ จากเรื่อง “สวนโมกข์ทำไม? ทำไมสวนโมกข์?”

ปี ๒๕๔๒ ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการกองทุนการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) และการประกาศเชิดชูเกียรติว่า “เป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่น ในด้านการสร้างสันติภาพและสันติสุขในสังคมไทย” เป็นบุคคลแรกที่ได้รับรางวัลนี้

ปี ๒๕๔๔ ได้รับรางวัล “ผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่นผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์” จากรายการธรรมสนทนาทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง ๑๑ เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ

ปี ๒๕๔๖ ได้รับรางวัล “นราธิป” อันเป็นรางวัลวรรณกรรมดีเด่นสำหรับนักเขียนอาวุโส จากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

และปี ๒๕๔๘ ได้รับการยกย่องเป็น International Outstanding Woman in Buddhism จากองค์การสหประชาชาติ เนื่องในวันสตรีสากลแห่งโลก

ปัจจุบันพำนักปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัดป่าหนองไผ่ ตำบลดงมะไฟ อำเภอมะเอนก จังหวัดสกลนคร

งานเขียน และธรรมบรรยาย ที่จัดพิมพ์แล้ว

๑. ภาพชีวิตจากนวนิยาย
๒. ลอยธรรมะมาลัย
๓. สอนโมกข์ทำไม? ทำไมสอนโมกข์?
๔. วรรณกรรมวิจารณ์
๕. ก่อนหยุด หยุดก่อน
๖. ชีวิตโลก - ชีวิตธรรม
๗. ธรรม
๘. การปฏิบัติที่ใจ
๙. นกอินทรีเลี้ยงลูก
๑๐. อุปสรรคของการปฏิบัติธรรม
๑๑. การสร้างจิตเจียบ, การสร้างธรรม์มุมสงบ
๑๒. เรียนรู้ธรรมะจากนิยายเด็ก
๑๓. ความสำคัญของจิต
๑๔. การบริหารจิต เพื่อพิชิตปัญหา
๑๕. ประชาธิปไตยแบบธรรมิกสังคมนิยม
๑๖. เป็นอยู่อย่างไร ไม่เป็นทุกข์
๑๗. กิเลส
๑๘. สติและอนุสติ
๑๙. ครูคือผู้สร้างโลก
๒๐. ฆ่าตัวตายทำไม?
๒๑. ผู้ไม่ประมาทในความตายที่แท้จริง
๒๒. ความน่ากลัวของสิ่งที่เรียกว่า “สุข”
๒๓. บัจจเวกชน์
๒๔. สัมปยุตธรรม
๒๕. จริยธรรมในวรรณกรรม

๒๖. การปฏิรูปการศึกษาพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิต
๒๗. ศิลปะการพัฒนาศีวิต
๒๘. ไตรลักษณ์
๒๙. จิตศีลธรรม-จิตปรมาตธรรม
๓๐. ประโยชน์ของเก้าอี้มีก๊ต่อเมื่อมันว่าง
๓๑. ท่านอาจารย์พุทธทาส ในฐานะครู
๓๒. หยดน้ำจากตุ่มธรรม
๓๓. ห้าสิบปีสวนโมกข์

“ครูที่แท้จริง”

ทำงานเพื่อช่วยโลก เพื่อยกโลก เพื่อสร้างโลก
ไม่ได้ทำเพื่อเงินเดือน

พุทธทาสภิกขุ